

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-06-000 092
Бања Лука, 21.3.2008. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија, Драгослава Лукића, као предсједника вијећа, Петра Бајића и Биљане Томић, као чланова вијећа, у правној ствари тужиље Т.Р. из Н.Б., ..., Р.С., против туженог МДП ШИК М. Ф., С. И. ради плаћања накнаде, одлучујући о ревизији туженог, против пресуде Окружног суда у Требињу број Гж-394/05 од 16.11.2005. године, на сједници одражној 21.3.2008. године, донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија туженог се уважава и пресуда Окружног суда у Требињу број Гж-394/05 од 16.11.2005. године, преиначава тако што се жалба тужиље одбија и потврђује првостепена пресуда Основног суда у Требињу број П-99/03 од 1.6.2004. године којом је одбијен тужбени захтјев тужиље за плаћање 1.500,000,00 динара, односно 115.385,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 18.12.1991. године до исплате.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Фочи/Србиње број П-99/03 од 1.6.2004. године, одбијен је тужбени захтјев тужиље за плаћање 1.500,000,00 динара односно 115.385,00 КМ са законском затезном каматом почев од 18.12.1991. године до исплате, све у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Требињу број Гж-394/05 од 16.11.2005. године, жалба тужиље је уважена, првостепена пресуда преиначена тако што је тужени МДП ШИК М. Ф. ЗДП И. Ф. обавезан да тужиљи исплати 1.500,000,00 динара односно 115.385,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 18.12.1991. године па до исплате уз накнаду трошкова спора у износу од 2.000,00 КМ, све у року од 30 дана под пријетњом извршења.

Тужена ревизијом побија другостепену пресуду, због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће се жалба тужиље одбити и првостепена пресуда потврдити или да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновни поступак.

Тужиља је у одговору на ревизију туженог оспорила наводе ревизије и предложила да се иста одбије.

Ревизија је по мишљењу овог суда основана.

У тужби тужила захтјевом тражи: 1. да се раскине предуговор број 2884/91 од 12.12.1991. године кога је тужила закључила са предником туженог и 2. да јој тужена плати 1.500,000,00 динара односно 115.385,00 КМ са законском затезном каматом почев од 18.12.1991. године до исплате.

Након проведеног поступка нижестепени судови су утврдили чињенично стање које није спорно међу странкама: да је тужила са правним предником туженог ДП ШИК М. С. И. Ф. дана 12.12.1991. године закључила писмени предуговор број 2884/91 о удруживању средстава ради финансирања изградње двособног стана у насељу В.-С.; да је на име вриједности двособног стана површине 59,84 м² у наведеном насељу, Р.К.С. (у даљем тексту: Р.К.) вирманским налогом путем С.Д.К. С. извршило уплату износа од 1.500,000,00 динара у корист ШИК М. СИЗ... Ф., у којој је наведено „за куповину двособног стана тужиле по одлуци број 01-372-4/91 у насељу В.-С.; да је стамбена зграда у којој је предвиђена изградња наведеног стана требала бити довршена до 1.8.1992. године чија изградња до тога дана није била ни започета, због избијања ратних сукоба током 1992. године на подручју бивше СРБиХ; да је Министарство ... дописом од 7.8.2000. године извјестило првостепени суд да је документација (извод о извршеној уплати наведеног Републичког..., одлука број 01-372-4/91 и уговор о кредиту закључен између наведеног Комитета и тужиле уништена у току ратних дејстава на подручју града С.; да је тужени овластио тужилу да може учествовати у спору који је тужени водио у вези стана у Б... и да се рјешавањем овога спора стичу услови за реализацију уговора закљученог између предника туженог и тужиле; да је 26.9.1999. године тужени тужилу наведени стан у Б. додјелио на привремено коришћење у трајању од двије године у који се тужила уселила 7.10.1996. године.

Код оваквог стања чињеница првостепени суд налази „да без обзира што суду није била доступна одлука Републичког ... број 01-372-4/91 у којем је тужила била запослена чију садржину суд није могао утврдити ни кроз доказни поступак, оваквом врстом уплате наведени Републички ... је преузео дуг тужиле и његовим преузимањем је ступио на мјесто пређашњег дужника тужиле са чиме се прећутно сагласио повјерилац јер је у вирманској уплати јасно нагласио да уплату врши за куповину стана тужилу, а по наведеној одлуци“, па због тога да се у овом случају ради о уговору о преузимању дуга из чл. 448. ст.2. Закона о облигационим односима и да право да тражи исплату новчаних средстава уплаћених од наведеног Републичког ... 18.12.1991. године може тражити нови дужник, преузимаца дуга. Стога је првостепени суд одбио тужбени захтјев тужиле.

Другостепени суд је усвојио чињенична утврђења првостепеног суда, али не и правни закључак да је у овом конкретном случају дошло до закључења уговора о преузимању дуга, јер да је за овај уговор потребна писмена форма које овдје није било већ да је у питању уговор о преузимању испуњења у којем случају да се ради о уговору између дужника и трећег лица (у овом случају уговор о кредиту између тужиле и Републичког...) из чл. 453. Закона о облигационим односима. Стога је другостепени суд жалбу тужиле уважио побијану пресуду преиначио тако што је удовољио захтјеву тужиле.

Схватање изрежено у другостепеној пресуди је, по оцјени овог суда, погрешно.

Све битне чињенице, о њима је било ријечи, између странака у спору нису спорне. У тужби тужиља захтјевом је тражила: 1. да се раскине предуговор између предника туженог и тужиље закључен 12.12.1991. године и 2. да јој тужени плати 1.500,000,00 динара односно 115.385,00 КМ са законском затезном каматом почев од 18.12.1991. године до исплате.

О првом тужбеном захтјеву тужиље, за раскид предуговора број 2884/91 од 12.12.1991. године одлучено је пресудом првостепеног суда П-73/00 од 14.11.2000. године која је потврђена пресудом Окружног суда у Требињу Гж-95/2001 од 25.4.2001. године када је наведена првостепена пресуда постала правоснажна, а ревизија тужиље у дијелу одлуке о раскиду наведеног предуговора је рјешењем овог суда број Рев-314/01 од 22.11.2002. године одбачена као недозвољена.

Предмет одлучивања у овом спору је тужбени захтјев за плаћање 1.500,000,00 динара, односно 115.395,00 КМ са законском затезном каматом.

У разрјешењу предметног захтјева тужиље за враћање наведеног динарског износа, односно новчаног износа у конвертибилним маркама као средством плаћања у Републици Српској и Босни и Херцеговини, мора се узети у обзир постојање правоснажне првостепене пресуде о раскиду предметног уговора у којем се случају имају примијенити одредбе члана 132. Закона о облигационим односима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78 до 57/89 и "Сл. гласник РС", бр. 17/93 до 39/03, у даљем тексту: ЗОО) која регулише, да раскидом уговора обје стране су ослобођене својих обавеза изузев обавезе на накнаду евентуалне штете (став 1.). Ако је једна страна извршила уговор потпуно или дјелимично, има право да јој се врати оно што је дала (став 2.).

Из ове одредбе произилази да након раскида уговора, уговорна страна која је извршила уговор, потпуно или дјелимично има право да јој се врати оно што је дала, као и право на накнаду евентуалне штете која у овом спору није тражена.

Код постојања неспорних чињеница да је Републички ...бивше СРБиХ уплатио износ од 1.500,000,00 динара у корист предника туженог као и да тужиља првостепеном суду није могла предочити одлуку Републичког ...број 01.372-4/91 која је наведена у вирманској уплати наведеног динарског износа, ни писмени уговор о кредиту кога је по њеним наводима закључила са Републичким ... у којем да су били регулисани услови враћања кредита, а који се докази нису могли прибавити ни од Министарства ... која је писмено обавијестила првостепени суд да је због ратних сукоба у С... изгорјела зграда И.В. СРБиХ у којој се налазила и архива наведеног Републичког ..., као и да тужиља по њеним наводима није започела отплату кредита по писменом уговору о кредиту по којем је почетак отплате кредита одгођен на период од годину дана (тз. грејс период) онда тужиља нема право на враћање наведеног новчаног износа који захтјевом тражи у овом спору кога она није ни дала, већ право на враћање тог износа након што је раскинут предметни предуговор у

смислу одредби чл. 132. ЗОО има Републички ... који је тај износ уплатио на рачун предника туженог.

На чињенично стање које је утврђено у току првостепеног поступка, другостепени суд је погрешно примјенио материјално право када је судио као у другостепеној одлуци, како то произилази из напријед реченог.

Ревизија туженог је из тих разлога уважена, другостепена пресуда преиначена и одлучено као у изреци (чл. 250. ст.1 у вези са чланом 241. Закона о парничном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 58/03 до 63/07).

Предсједник вијећа
Драгослав Лукић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић